

Тема 5 Місцеві податки і збори

1. Основні засади справляння місцевих податків і зборів
2. Єдиний податок
3. Податок на нерухоме майно.
4. Транспортний податок.
5. Плата за землю (земельний податок)
6. Туристичний збір.
7. Збір за місця за паркування транспортних засобів.
8. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування
9. Штрафи за неподання податкової звітності

1. Основні засади справляння місцевих податків і зборів

Місцеві податки та збори — це податки та збори, які встановлюються органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства, вони є обов'язковими до сплати в межах адміністративно-територіальних одиниць та зараховуються до їх бюджетів.

До місцевих податків належать:

- податок на майно;
- єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

2. Єдиний податок

Єдиний податок (ЄП) — податок, що сплачують суб'єкти господарської діяльності на спрощеній системі оподаткування, основний підприємницький податок

Умови роботи

На 1-й групі можлива тільки роздрібна торгівля на ринку й надання побутових послуг виключно населенню. Не треба використовувати РРО.

1-а група ЄП

На 2-й групі можна займатися виробництвом, продавати товари, вести ресторанний бізнес, надавати послуги. Останні можна надавати лише населенню і платникам ЄП.

3-я група: виробництво і продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного бізнесу, надання послуг — будь-яким контрагентам.

Чим не можна займатися на єдиному податку

4-а група — ФОП-фермери. Вести діяльність на спрощеній системі можуть лише в межах фермерського господарства сімейного типу. Голова фермерського господарства — член сім'ї, визначений договором (декларацією) про створення такого господарства, він і реєструється ФОП.

Умови перебування на ЄП: площа сільськогосподарських угідь / земель водного фонду, що перебувають у власності та/або користуванні членів фермерського господарства, повинна бути не менше 2 га і не більше 20 га.

4-а група ЄП: ФОП-фермери

Займатися можна вирощуванням, відгодівлею сільгосппродукції, збором, виловом і переробкою продукції та її продажем. Тобто продавати тільки своє.

У ПКУ зазначено, що детальність здійснюють за місцем податкової адреси, продавати продукцію можна де завгодно.

Сплата єдиного податку

Сплата єдиного податку

Група ЄП	Ставка	Періодичність ЄП у 2022 сплати	Строк сплати	Останній день сплати	
1-а	до 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб	Раз на місяць	227	До 20-го числа поточного місяця	у 2022: 20.01, 18.02, 18.03, 20.04, 20.05, 20.06, 20.07, 19.08, 18.09, 20.10, 18.11, 20.12.
2-а	до 20% від мінімалки**		1300		
3-я	5% від доходу — неплатники ПДВ, 3% від доходу — платники	Раз на квартал	—	Протягом 10 днів після останнього дня подання декларації з ЄП	за IV кв. 2021 р.— 19.02 за I кв. 2022 р. — 19.05 II кв. — 19.08 III кв. — 18.11 IV кв. — 17.02.2023 р.
4-я	I кв. — 10%; II кв. — 10%; III кв. — 50%; IV кв. — 30%	Раз на квартал	—	Самостійно обчислює суму податку станом на 1 січня. Протягом 30 к.днів після закінчення кварталу.	2022: за I кв. — 129.04 за II кв. — 29.07 за III кв. — 28.10 за IV кв. — 30.01.2023

* Прожитковий мінімум з 01.01.2022 р. — 2481 грн

** Мінімальна зарплата з 01.01.2022 р. — 6500 грн.

У ФОП-фермерів об'єкт оподаткування — земельні площі, база оподаткування — нормативна грошова оцінка землі з урахуванням коефіцієнта індексації.

Розмір ставок ЄП з одного га залежить від категорії та розташування сільгоспугідь або земель водного фонду (п. 293.9 ПКУ):

для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також сільгоспугідь в умовах закритого ґрунту) — 0,95;

для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях, — 0,57;

для багаторічних насаджень — 0,57, якщо вони розташовані в гірських зонах і на поліських територіях — 0,19;

для земель водного фонду — 2,43.

Фермери-єдинники звільняються від сплати земельного податку, але тільки за ділянки, які використовують у сільгосптоваровиробництві площею не більше 20 га.

За решту земель земподаток вони сплачують.

Декларація з ЄП

Група ЄП	1–2-а	3-а	4-а
Періодичність подання	Раз на рік	Раз на квартал	Раз на рік. Декларація за поточний рік
У які строки подати	60 днів після закінчення року з 1 січня до 1 березня (за 2021 р до 01.03.2022)	40 днів після закінчення кварталу	Не пізніше 20 лютого

Якщо останній день подання — вихідний або святковий, він переноситься на наступний за ним робочий день.

СВ підприємця

Підприємці-єдинники сплачують ЄСВ раз на квартал, навіть якщо не отримують доходу.

Мінімальний платіж із внеску — 22% від мінімальної зарплати, сплатити треба після закінчення кварталу протягом 19 днів.

У 2022 році з січня по вересень включно — 1430 грн на місяць, або 4290 грн на квартал.

А з жовтня по грудень — 1474 грн на місяць або 4422 грн на квартал.

Як підприємцю сплачувати ЄСВ за себе

Для 4-ї групи в рамках програми підтримки фермерських господарств із 01.01.2020 р. діє пільговий порядок сплати ЄСВ для ФОП-фермера і членів фермерського господарства — доплата ЄСВ за рахунок держбюджету протягом 10 років і сплати податку на доходи фізосіб з орендної плати за земельні ділянки (паї) до місцевих бюджетів за місцезнаходженням таких земельних ділянок.

Ліміти доходу

Для 1–3-ї груп єдиного податку встановлений ліміт доходу на рік, після перевищення якого треба перейти на «старшу» групу, а з 3-ї — на загальну систему (п. 291.4 ПКУ):

1-а група — 1 085 000 грн, це 167 розмірів мінімальних зарплат (6500 грн);

2-а група — 5 421 000 грн, це 834 мінімалки;

3-я група — 7 585 000 грн, це 1167 мінімалок.

Наймані працівники

Працівники для ФОП 4-ї групи під заборону, а членами фермерського господарства можуть бути члени сім'ї та родичі — мова про дружину, чоловіка, батьків,

дітей, бабусь, дідусів, онуків, правнуків, рідних і двоюрідних братів і сестер тощо (ч. 3 ст. 3 ЗУ № 973).

РРО

1-а група не використовує.

2-а та 3-я групи зобов'язані використовувати РРО/ПРРО.

Але є виключення, коли РРО можна не використовувати.

Якщо приймаєте виключно безготівкові оплати від контрагентів:

У розумінні податкової безготівковими вважаються оплати без використання платіжних карток:

Кошти з розрахункового рахунку покупця переводяться на поточний рахунок ФОП.

Покупець вносить оплату через банк, для зарахування на рахунок ФОП.

Покупець вносить оплату готівкою через ПТКС, що належить банку.

Також дозволяється не використовувати РРО/ПРРО при розрахунках за послуги, якщо ФОП отримав оплату за допомогою банківських систем дистанційного обслуговування або сервісів переказу грошей (Приват24, Fondy, Portmone, LiqPay тощо) (п. 14 ст. 9 ЗУ «Про РРО»).

Варіант зміни групи єдиного податку

Є кілька варіантів зміни групи єдиного податку:

Єдинники 1–2-ї груп мають право перейти на «старшу» групу ЄП у разі перевищення допустимого обсягу річного доходу. Підприємці на 3-й групі такої можливості не мають.

ФОП 3-ї групи можуть перейти на одну з «молодших» груп ЄП, 2-у групу можна змінити на 1-шу або 3-ю, а 1-шу — на одну зі «старших». Але треба відповідати вимогам обраної групи.

ФОП 3-ї групи можуть перейти на 4-ту групу лише в тому разі, якщо відповідають умовам роботи фермерського господарства.

З 4-ї групи можна перейти на 3-ю або на ЗС, але треба сплатити ЄП у розмірі 25% річної суми податку за кожен квартал, протягом якого ФОП неправомірно перебував на 4-й групі (пп. 298.8.6 ПКУ).

3.Податок на нерухоме майно

Власникам нерухомості, що за об'єкти житлової нерухомості податок для фізичних осіб розраховують за площу, яка перевищує для квартир - 60 кв. м., житлових будинків - 120 кв. м., різних типів житлової нерухомості, в т. ч. їх часток - 180 кв. м.

Підстава для нарахування податку на нерухомість - дані Держреєстру речових прав на нерухоме майно або оригінали відповідних документів платника податків, зокрема документи на право власності.

Ставку податку на нерухомість встановлюють місцеві ради залежно від типу об'єктів та їх місцезнаходження у відсотках до мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня звітного року, та вона не може перевищувати 1,5% за 1 кв. м.

У 2022 році податок нараховують за звітний 2022 рік, тоді ставку податку розраховують виходячи із мінімальної зарплати, встановленої на 01.01.2022 року, тобто 6500 грн. Тож максимальна ставка за 1 кв.м. не може перевищувати 97,5 грн (6500 грн x 1,5%).

Наприклад, якщо у фізичної особи у власності квартира у м. Києві загальною площею 65 кв.м., тоді суму податку розраховують як добуток загальної площі квартири, зменшеної на 60 кв.м, та ставки податку, затвердженої рішенням КМДА. Зокрема, для квартир у м. Києві ставка податку складає 1,5% (97,5 грн за 1 кв.м.).

Розрахунок суми податку:

$(65 \text{ кв.м.} - 60 \text{ кв.м.}) \times 97,5 \text{ грн} = 487,75 \text{ грн.}$

Додатково враховуйте, що за наявності у власності платника податку об'єкта (об'єктів) житлової нерухомості, у т. ч. його частки, загальна площа якого перевищує 300 кв.м. (для квартири) та/або 500 кв.м. (для будинку), **суму податку збільшують на 25000 грн на рік** за кожен такий об'єкт житлової нерухомості (його частку).

Податкові повідомлення-рішення про сплату сум податку на нерухомість та відповідні платіжні реквізити за місцезнаходженням кожного з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, **надсилають платнику податку до 1 липня** року, що настає за базовим податковим (звітним) періодом (роком).

Податкове зобов'язання з податку **сплачують фізичні особи упродовж 60 днів з дня вручення** податкового повідомлення-рішення.

Також платники податку можуть звернутися з письмовою заявою до органу ДПС за своєю податковою адресою для проведення звірки даних щодо об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості та нарахованої суми податку.

4. Транспортний податок

Згідно з п.п. 267.1.1 п. 267.1 ст. 267 розд. XII Податкового кодексу України платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, що відповідно до п.п. 267.2.1 п. 267.2 ст. 267 ПКУ є об'єктами оподаткування.

Згідно з п.п. 267.2.1 п. 267.2 ст. 267 розд. XII Податкового кодексу України (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року ($6500 \text{ грн} \cdot 375 = 2437500 \text{ грн}$).

Така вартість визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, станом на 1 січня податкового (звітного) року виходячи з марки, моделі, року випуску, об'єму циліндрів двигуна, типу пального.

Щороку до 1 лютого податкового (звітного) року центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, на своєму офіційному вебсайті розміщується перелік легкових автомобілів, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, який повинен містити такі дані щодо цих автомобілів: марка, модель, рік випуску, об'єм циліндрів двигуна, тип пального.

Перелік автомобілів, які підлягають оподаткуванню транспортним податком (їх марка, модель та рік випуску), розміщуються на сайті Мінекономіки щороку до 1 лютого звітного року.

Відповідно до п. 267.4 ст. 267 розд. XII Податкового кодексу України (далі – ПКУ) ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування відповідно до п.п. 267.2.1 п. 267.2 ст. 267 ПКУ.

5. Плата за землю (земельний податок)

Всі громадяни України, які володіють рухомим або нерухомим майном, мають сплачувати обов'язкові платежі або податки державі. Зокрема, власники земельних ділянок щороку зобов'язані сплачувати земельний податок, крім випадків, коли вони звільнені від плати за землю.

Плата за землю - обов'язковий платіж

Відповідно до Податкового кодексу плата за землю - це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності.

Платниками податку є:

- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- землекористувачі.

Об'єктами оподаткування є:

- земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування для розрахунку земельного податку є:

- нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації;
- площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки.

За земельні ділянки, що знаходяться в постійному користуванні суб'єктів господарювання (окрім державної і комунальної форми власності), - в розмірі не більше 12 % від їх нормативної грошової оцінки.

Важливо. Контролюючі органи обчислюють суми земельного податку та надсилають або вручають особисто платнику за місцем його реєстрації до 1 липня поточного року повідомлення-рішення. Своєю чергою, фізособи сплачують земельний податок протягом 60 днів з дня вручення повідомлення-рішення.

Якщо платник податку виявив розбіжності у відомостях про земельну ділянку, що були надані контролюючими органами, йому необхідно звернутись до контролюючого органу за місцем знаходження земельної ділянки з оригіналами документів на право власності, користування пільгою для проведення звірки та уточнення даних.

Існують пільги щодо сплати земельного податку для фізичних осіб. Зокрема, відповідно до статті 281 Податкового кодексу від сплати податку звільняються:

- особи з інвалідністю першої і другої груп;
- фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;
- пенсіонери (за віком);
- ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- фізичні особи, визнані законом особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Проте, таке звільнення від сплати податку за земельні ділянки поширюється на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства - у розмірі не більш як 2 гектари;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах - не більш як 0,25 гектара, в селищах - не більш як 0,15 гектара, в містах - не більш як 0,10 гектара;
- для індивідуального дачного будівництва - не більш як 0,10 гектара;
- для будівництва індивідуальних гаражів - не більш як 0,01 гектара;
- для ведення садівництва - не більш як 0,12 гектара.

До переліку видів земельних ділянок, щодо яких фізичні особи мають право на пільги зі сплати земельного податку, не включено земельні ділянки, що утворилися за рахунок переданих за рішенням відповідної ради земельних часток (паїв).

Важливо. Варто знати: якщо фізична особа станом на 1 січня поточного року має у власності декілька земельних ділянок одного виду використання, площа яких перевищує межі граничних норм, така особа до 1 травня поточного року подає письмову заяву у довільній формі до контролюючого органу за місцем знаходження будь-якої земельної ділянки про самостійне обрання/зміну земельних ділянок для застосування пільги.

Пільга починає застосовуватися до обраної земельної ділянки з базового податкового (звітного) періоду (календарний рік), у якому подано таку заяву. Якщо право на пільгу у фізичної особи виникає протягом календарного року, та/або фізична особа набуває право власності на земельну ділянку/ділянки одного виду використання, така особа подає заяву про застосування пільги до контролюючого органу за місцем знаходження будь-якої земельної ділянки протягом 30 календарних днів з дня набуття такого права на пільгу та/або права власності.

6. Туристичний збір

Туристичний збір сплачуватимуть громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, де встановлено збір, і тимчасово розміщуються у місцях проживання (ночівлі). Так визначає платників пп. 268.2.1 ПК.

Туристичний збір у відрядженні.

Не платять туристичний збір на сьогодні особи, які є резидентами та знаходяться у відрядженні й тимчасово розміщуються у місцях проживання. Місце розташування при цьому значення немає і це може бути готель, будинок, квартира, кімната тощо.

Також туристичний збір в Україні не сплачують (пп. 268.2.2 ПК):

- особи, які мають постійне місцепроживання у місті, селі, селищі, де місцева рада встановила туристичний збір. Це стосується і найму житла;
- діти віком до 18 років;
- особи, які прибули на лікування чи оздоровлення за путівками у санаторіях, які мають акредитацію на медичну практику та акредитацію;
- особи з інвалідністю, у т.ч. діти з інвалідністю;
- особа, яка супроводжує особу з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше одного супроводжуючого);
- ліквідатори аварії на ЧАЕС;
- ветерани війни;
- члени сім'ї першого і другого ступенів споріднення, у т.ч. й нерезиденти. Хто це – чоловік/дружина, діти (рідні/усиновлені), рідні брат/сестра, баба/дід (пп. 14.1.263 ПК). Вони неплатники навіть якщо є іноземцями;
- внутрішньо переміщені особи, якщо вони взяті на облік та розміщені у місцях проживання, в яких стягується туристичний збір (див. нижче, або пп. 268.5.1 ПК). У довідці має бути наявна інформація про адресу такого місця як адреса фактичного місця проживання/перебування такої особи.

Нерезиденти, які є співробітниками міжнародних компаній, та прибули в Україну у відрядження (не як туристи), все одно є платниками туристичного збору (роз'яснення ДФС у ПК від 14.06.2019 р. № 2756/5/99-99-12-02-03-16/ПК).

Неплатники мають якимось чином підтвердити свій статус. Вони мають подати копії таких документів (див. роз'яснення ДПС ЗІР 123.01):

- для відряджених осіб – наказ (розпорядження) керівника підприємства або його заступника, де вказана мета приїзду, завдання (якщо є), пункт (місто) призначення, інші населені пункти, строк перебування та інші дані, наприклад найменування підприємства/установи, куди відряджена така особа. Про такі елементи наказу про відрядження нагадує також ПК ДПС від 17.06.2021 р. № 2463/ПК/99-00-04-01-03-06;

- для осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю – відповідні посвідчення/довідки;
- для осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи та дітей з інвалідністю – документ, що засвідчує особу;
- для дітей до 18 років – свідоцтво про народження;
- для осіб першого і другого ступенів споріднення – відповідні свідоцтва про народження, шлюб тощо, які посвідчують акти цивільного стану ;
- для ветеранів війни – посвідчення ветерана війни;
- для осіб, які прибули до санаторію – документ, що засвідчує особу та путівка до санаторію. Остання може бути оригіналом, а не копією.

Вочевидь при пред'явленні більшості з вищенаведених документів, наприклад копії наказу про відрядження слід мати паспорт або інший документ, який посвідчує особу (водійські права, закордонний паспорт).

У відряджених працівників вимагають копію наказу про відрядження. Без нього звільнення від сплати туристичного збору немає

Якщо особа не може надати підтверджуючий документ, то тоді вона має сплатити туристичний збір.

Місця проживання, по яким стягується туристичний збір

До місць проживання (ночівлі) входять (пп. 268.5.1 ПК):

- готелі, кемпінги, мотелі, гуртожитки для приїжджих, хостели, будинки відпочинку, туристичні бази, гірські притулки, табори для відпочинку, пансіонати й інші заклади готельного типу, санаторно-курортні заклади;
- житловий будинок, прибудова до житлового будинку, квартира, котедж, кімната, садовий будинок, дачний будинок, будь-які інші об'єкти, що їх використовують для тимчасового проживання (ночівлі).

Розмір туристичного збору

Насьогодні туристичний збір розраховується шляхом перемноження трьох показників (пп. 268.4.1 ПК):

- кількість днів проживання. Доба – це проміжок часу між двома послідовними розрахунковими годинами, який дорівнює 24 год. Розрахункова година – це час звільнення номеру (місця). Зазвичай це 12:00. Однак готелі можуть змінювати й встановлювати свою розрахункову годину.;
- мінімальна зарплата на 1 січня поточного року (6000 грн для 2021 року);
- ставки туристичного збору, тобто %, який встановлюється місцевою радою.
- Увага: 24:00 – це загальна розрахункова година

Ставки туристичного збору у 2021 році:

- для внутрішнього туризму – до 0,5%. Це виходить максимум 30,00 грн/доба у 2021 році;
- для в'їзного туризму – до 5%. Це виходить максимум 300,00 грн/доба у 2021 році.

Що вважають внутрішнім та в'їзним туризмом, визначено у пп. 14.1.277 ПК:

- внутрішній туризм – це переміщення в межах України громадян та/або осіб, які постійно мешкають в Україні;
- в'їзний туризм – прибуття на територію України та/або переміщення в межах України осіб, які постійно не проживають на її території.

У практиці місцевих рад часто встановлюється туристичний збір як для внутрішнього, так і виїзного туризму однаковий – 0,05% мінзарплати, тобто 30,00 грн/доба у 2021 році. Особливо, якщо робота йде на залучення іноземних туристів. Також місцеві ради можуть взагалі не встановлювати туристичний збір і тоді він не справляється.

Коли затверджуються ставки туристичного збору

Місцеві ради приймають рішення про всі місцеві податки та збори, а також встановлення податкових пільг по ним, – до 15 липня року, який передує бюджетному

періоду. Тобто ставки туристичного збору на 2022 рік мають бути затверджені до 15 липня 2021 року. Здійснює це сільська, селищна, міська рада або рада об'єднаної територіальної громади, до якої віднесена та територія, на якій знаходиться об'єкт, у якому надаються послуги з тимчасового проживання.

Після затвердження місцевих податків і зборів рада має надіслати своє рішення не пізніше 25 липня до ДПС, в органах якої перебуває на обліку платник таких податків.

Якщо місцева рада не вказує термін дії ставок місцевих податків і зборів – вони діють безстроково, до прийняття радою нового рішення.

Туристичний збір сплачується посередником – податковим агентом (за аналогією з утриманням ПДФО з зарплати та військового збору). Податковий агент також і подає податкову декларацію з туристичного збору. Отже, відповідальними за справляння збору і його сплату до бюджету є:

- юрособи, філії, відділення, інші відокремлені підрозділи юросіб, фізособи-підприємці, які надають послуги з тимчасового розміщення осіб у місцях проживання (ночівлі);

- квартирно-посередницькі організації, які направляють неорганізованих осіб для їх тимчасового розміщення у місцях проживання (ночівлі), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму;

- юрособи, яких сільська, селищна, міська рада або рада об'єднаної територіальної громади уповноважила справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою.

Податковий агент – це посередник у сплаті податку. Наприклад, готель отримує турзбір на свій рахунок від кожного туриста окремо, а потім перераховує його у місцевий бюджет одразу по всіх туристам

Перелік податкових агентів має визначити місцева рада й оприлюднити на своєму офіційному веб-сайті. Однак не радійте, якщо не потрапили до цього переліку. Якщо відповідно до норм ПК ви є податковим агентом із туристичного збору — рекомендуємо виконати цей обов'язок. Перевірятиме вас податкова, а не працівники місцевої ради. А штрафи чималі.

Юрособа може бути представлена як сукупність податкових агентів. Юросби, які мають відокремлені підрозділи (без статусу юрособи), які надають послуги з тимчасового розміщення не за місцем реєстрації податкового агента, мають зареєструвати такі підрозділи як окремих податкових агентів у місцях їх знаходження.

Сплата туристичного збору квартирантами, які поселилися у фізосіб

Ще є пересічні фізособи — не підприємці, які можуть тимчасово розміщувати громадян у місцях проживання (ночівлі). У переліку податкових агентів їх немає. Однак таких фізосіб згадує пп. 268.6.2 ПК. За ним особа розміщує платника збору в місцях проживання (ночівлі), що належать їй на праві власності або на праві користування, винятково якщо має документ, що підтверджує сплату нею туристичного збору.

Фізособа, яка не має реєстрації підприємцем, не може бути податковим агентом, а отже й приймати платежі з туристичного збору

Виходить, що коли платник туристичного збору бажає поселитися у звичайної фізособи, він має самостійно сплатити туристичний збір. Куди саме сплачувати і як — незрозуміло. Питання залишається неврегульованим і без роз'яснень податківців.

Туристичний збір: термін сплати

Звітувати про туристичний збір маєте щокварталу (пп. 268.7.1 ПК). Тобто протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, слід подати декларацію.

Туристичний збір декларується та сплачується щокварталу

Звітування відбувається за формою декларації з наказу Мінфіну від 08.05.2019 р. № 186. Вона застосовується ще з III кварталу 2019 року. Актуальна і у 2021 році.

Щодо сплати збору — маємо два строки:

- звичайний – протягом 10 календарних днів після закінчення граничного строку подачі декларації;
- сплата авансовими внесками – до 30-го числа (включно) кожного місяця (пп. 268.7.1 ПК). У лютому — до 28-го (29) включно. Такий спосіб сплати туристичного збору визначається рішенням місцевої ради.

Податкові агенти, які сплачуватимуть збір авансовими внесками, відображатимуть у декларації за звітний квартал суми нарахованих щомісячних авансових внесків (розділ II декларації). Суми, не сплачені за результатами декларації, потрібно буде сплатити у строки, визначені для квартального звітного (податкового) періоду.

Сплата туристичного збору при бронюванні місця

Якщо здійснюється попередня оплата за поселення (бронювання місця), то туристичний збір сплачується перед фактичним розміщення особи у місці проживання. Наприклад, у ситуації, коли бронювання було оплачено у II кварталі 2021 року, а поселення відбулося у III кварталі 2021 року, то туристичний збір сплатити слід за III квартал 2021 року – кварталі фактичного поселення особи. Це впливає з пп. 268.6.1 ПК, за яким туристичний збір сплачується перед тимчасовим розміщенням особи.

Туристичний збір сплачується у періоді фактичного поселення, а не періоді бронювання

Якщо прожита неповна кількість днів у готелі

Насьогодні при перевищенні часу перебування хоча б на годину податківці бачать повну добу і розрахунковою годиною вважається 12:00. Будь-яка “зайва” година до чи після 12:00 (дня) округлюється до повної доби.

Сплата туристичного збору за туриста

ДПС не має нічого проти сплати туристичного збору за туриста та від його імені іншою особою, наприклад туроператором. Про це мова йде у індивідуальній податковій консультації ДПС від 31.03.2020 р. № 1332/6/99-00-04-03-03-06/ПК та в індивідуальній податковій консультації ГУ ДФС у Тернопільській області від 12.03.2019 р. № 1003/ПК/19-00-12-02-27.

Однак при розміщення туриста у місце проживання (ночівлі):

- збір має бути сплачений;
- має бути документ, який підтверджує сплату збору від імені туриста як платника збору.

Туристичний збір: бухгалтерський облік

Так як туристичний збір спочатку зараховується на рахунок податкового агента, то у єдиноподатників 3 групи виникає проблема – у них дохід, з якого сплачується єдиний податок, рахується як будь-які грошові надходження. Однак податківці звільняють його від сплати єдиного податку з надходжень по туристичному збору. Це роз’яснення можна знайти в:

- індивідуальній податковій консультації ДПС від 24.10.2019 р. № 993/6/99-00-04-07-03-15/ПК;
- індивідуальній податковій консультації ДПС від 11.05.2018 р. № 2101/Д/99-99-14-05-01-15/ПК.

Однак в обліку таке надходження показати можна, наприклад шляхом одночасного відображення в графах 2 та 3 Книги обліку, якщо ФОП використовує стандартну форму Книги обліку від ДПС (з 2021 року можна користуватися Книгою довільної форми). Тоді така сума пройде як отримана і повернена.

Приймання платежів з туристичного збору єдиним податком не оподатковується

Якщо діяльність не проводилася через карантин

Якщо податковий агент не здійснював господарську діяльність протягом кварталу, тобто взагалі не надавав послуг з тимчасового поселення у місцях проживання (ночівлі), наприклад через карантин, то він за такий звітний період декларацію з туристичного збору не подає. Це впливає з п. 49.2 ПК, за яким декларація не подається, якщо відсутні

показники, які підлягають декларуванню. З цим погоджуються і податківці у роз'ясненні 101.16 ЗІР.

Незалежно від карантину, якщо господарської діяльності з тимчасового поселення не було – туристичний збір не сплачується й декларація не подається

Як і кого штрафують

За несплату туристичного збору штрафуватимуть як податкових агентів, так і самих платників.

Податкову сумлінність пересічних фізосіб — платників турзбору перевіряють представники органів внутрішніх справ, тобто Нацполіція. На підставі їх протоколів адмінкомісії при виконкомах накладатимуть штраф. Його розмір — 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (нмдг), тобто 850 грн (ст. 163-17 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Податковим агентам і фізособам, що розміщують у себе платників турзбору, за порушення правил існує штраф 100 нмдг — 1700 грн. Це якщо впіймають один раз протягом року. За повторне порушення — подвійна сума штрафу, тобто 3400 грн. Перевірятимуть податкових агентів податківці. А накладають штрафи — суди на підставі протоколів податківців.

Якщо місцева рада взагалі не встановила туристичний збір, то ставка туристичного збору у періоді до початку дії встановлених ставок вважається мінімальною, тобто нульовою (лист ДФС від 19.03.2019 р. № 1110/6/99-99-12-02). У листі прямо сказано про “нуль” (на прикладі м. Києва). Наприклад, така ситуація може бути з новоствореними об'єднаними територіальними громадами (ОТГ).

Якщо ж місцева рада не прийняла рішення про нові ставки туристичного збору (інших місцевих податків і зборів), то у бюджетному році діють ті ж самі ставки, що діяли станом на 31 грудня минулого року.

7. Збір за місця за паркування транспортних засобів.

Платники збору

Юрособи, їх філії (відділення, представництва), фізособи — підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Об'єкт оподаткування

Земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної, міської земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету, за винятком площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування транспортних засобів, передбачених статтею 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»

База оподаткування

Площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Ставки збору

Встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка

мінімальної заробітної плати, установленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (у 2021 році — 4,5 грн (0,075% * 6000 грн) .

Особливості встановлення збору

Ставка збору та порядок сплати збору до бюджету встановлюються відповідною сільською, селищною, міською радою або радою об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Порядок обчислення та строки сплати збору.

Сума збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням об'єкта оподаткування. Платник збору, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на земельній ділянці не за місцем реєстрації такого платника збору, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як платника збору у контролюючому органі за місцезнаходженням земельної ділянки.

Базовий податковий (звітний) період

Календарний квартал

8. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування

Потреба максимально забезпечити суспільними благами населення вимагає достатніх фінансових ресурсів як в руках державної влади, так і органів місцевого самоврядування. Останні задля ефективного виконання своїх функцій мають бути ще й фінансово незалежними, тобто мати достатній обсяг власних видаткових та доходних (в тому числі податкових) повноважень. Власні фінансові ресурси органів місцевого самоврядування мають формуватися переважно за рахунок податкових надходжень через механізм місцевого оподаткування. Податкові повноваження надають можливості місцевій владі наповнювати місцеві бюджети, стимулювати підприємницьку активність жителів та юридичних осіб своєї адміністративно-територіальної одиниці, сприяти розвитку місцевого господарства, ефективному використанню природних ресурсів місцевого значення тощо.

Проблема формування доходів бюджетів місцевого самоврядування була та залишається надзвичайно актуальною для нашої країни. Обсяги зосереджених у місцевих скарбницях коштів виступають важливим чинником економічного й соціального розвитку територій, задоволення потреб та інтересів жителів відповідних громад. На думку провідних українських учених, що підкріплена зарубіжним досвідом, не останнє місце у складі доходних джерел місцевих бюджетів мало б належати місцевим податкам і зборам.

9. Штрафи за неподання податкової звітності

Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати і сплачувати податки та збори, платежі, контроль за сплатою яких покладено на контролюючі органи, податкових декларацій (розрахунків), а також іншої звітності, обов'язок подання якої до контролюючих органів передбачено ПКУ, — тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 340 грн., за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Це передбачено п. 120.1 Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

За ті самі дії, вчинені повторно протягом року буде застосовано штраф у розмірі 1020 грн. за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Звертаємо увагу! П. 52-1 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ визначено, що за порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабміном на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), штрафні санкції не застосовують, крім санкцій за:

- порушення вимог до договорів довгострокового страхування життя чи договорів страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема страхування додаткової пенсії;
- відчуження майна, що перебуває у податковій заставі, без згоди контролюючого органу;
- порушення вимог законодавства в частині:
- обліку, виробництва, зберігання та транспортування пального, спирту етилового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
- цільового використання пального, спирту етилового платниками податків;
- обладнання акцизних складів витратомірами-лічильниками та/або рівномірами-лічильниками;
- здійснення функцій, визначених законодавством у сфері виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, пального;
- здійснення суб'єктами господарювання операцій з реалізації пального або спирту етилового без реєстрації таких суб'єктів платниками акцизного податку;
- порушення нарахування, декларування та сплати податку на додану вартість, акцизного податку, рентної плати.

Таким чином, до платників податків, які протягом періоду з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабміном на всій території України, подавали податкову звітність (крім ПДВ, акцизного податку, рентної плати) за податкові (звітні) періоди, але після граничного терміну подання, штрафні санкції, передбачені п. 120.1 ПКУ не застосовуються.

Крім того, в період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабміном на всій території України, не застосовуються штрафні санкції, передбачені п. 120.1 ПКУ, у разі неподання платниками податків податкової звітності (крім ПДВ, акцизного податку, рентної плати) за податкові (звітні) періоди, граничні терміни подання яких припадали на цей період.

Важливо! У разі неподання або несвоєчасного подання в період карантину податкової звітності з ПДВ, акцизного податку, рентної плати до платників податків застосовуються штрафні санкції, передбачені п. 120.1 ПКУ.